

Znanstvena konferenca EDUvision 2014

OKUSI SO RAZLIČNI DIFERENT PEOPLE, DIFERENT TASTES

Dr. Natalija Komljanc, Lj, 2014

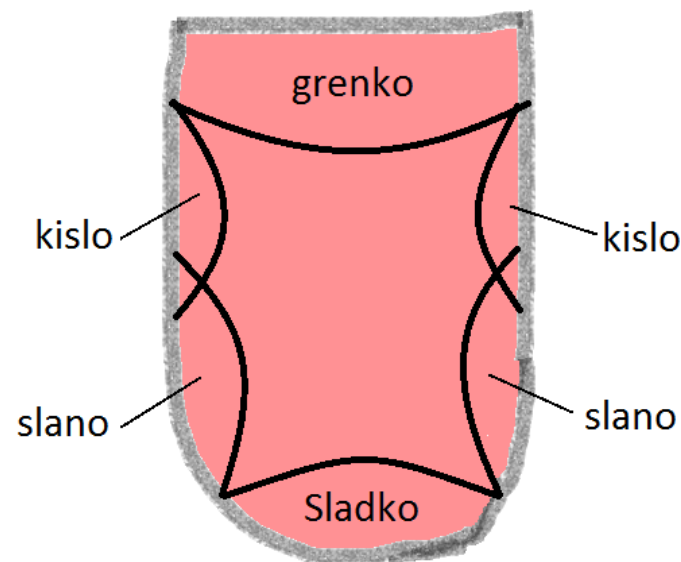

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

OKUS

OKUS

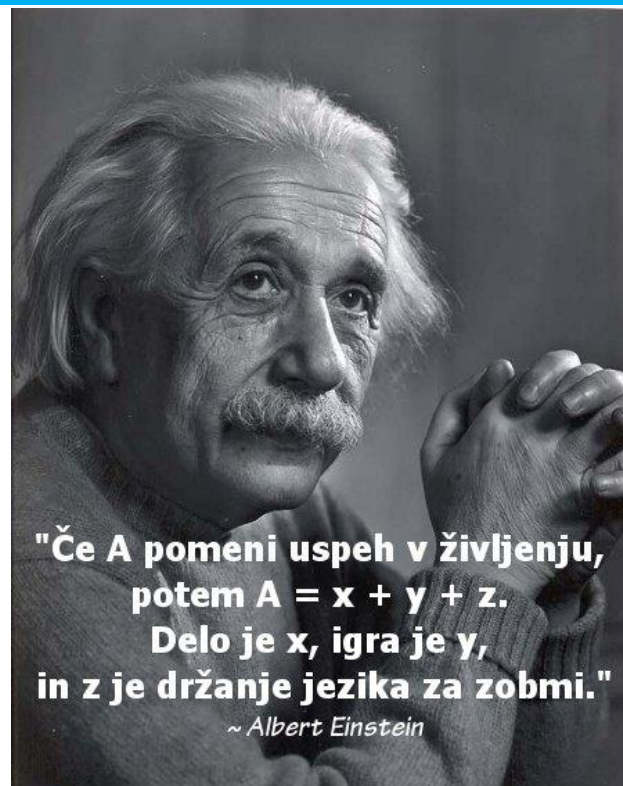
OKUS =

- hoteno zavedanje našega delovanja
- vtis, ki ga oblikujemo s čutili od zunaj in čustvi od znotraj (skupek občutkov)
- določena stopnja radosti, odvisno od spomina, kjer je shranjena interpretacija našega sveta

OKUS določa naše pričakovanje – osebni (učni) cilj

- ✓ Izpolnitev osebnega cilja = sreča
- ✓ Izpolnitev lastne metode = veselje
- ✓ Dosega cilja z našo metodo = uspeh
= motivacija za novo učenje

"Če A pomeni uspeh v življenju,
potem $A = x + y + z$.
Delo je x, igra je y,
in z je držanje jezika za zobmi."
~ Albert Einstein

prostor + čas = učno **okolje**

učenje = gibanje
„učno (vz)gibanje“

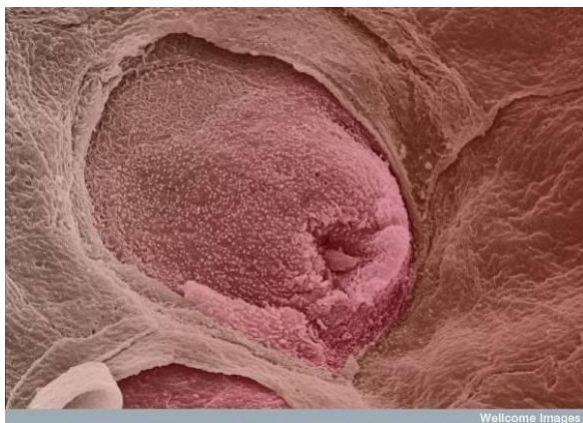
- ✓ več = odprto učno okolje/učenje
- ✓ spodbudno: izziv + povratna informacija + (vz)gibanje = nastajanje novih možganskih celic (Eagleman, 2014)

OKUŠANJE

okušanje

Welcome Images

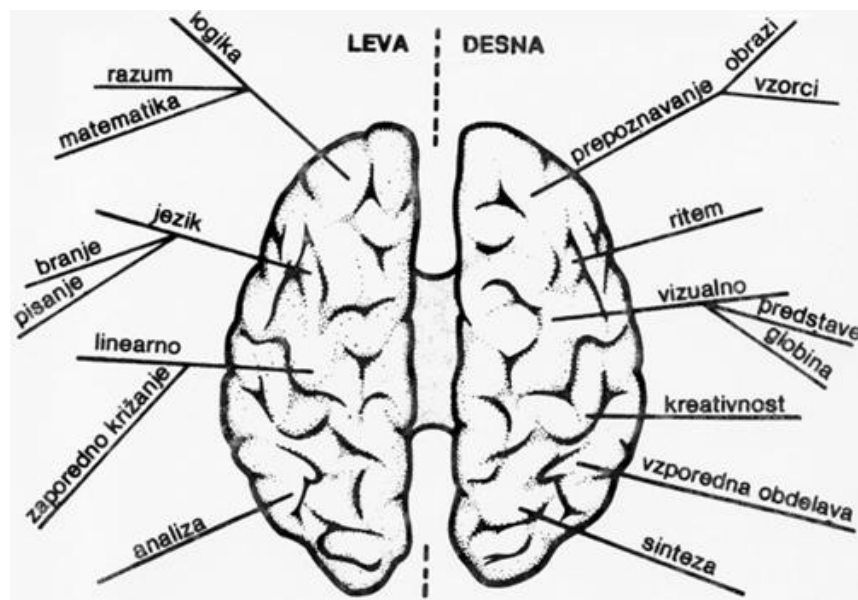
OKUŠANJE =

- proces **umirjanja** (samoreguliranja), ko organizem ohranja normalno stanje (Eagleman, 2014)
 - merjenje učnih priložnosti + učnih prilagoditev
 - sprejemanje informacij za oblikovanje vtisa (v srednjih možganih) + izraz predelanih vtisov
 - primerjanje aktualne mere z želeno
-
- ❖ aktualna mera = izkušnja
 - ❖ želena mera = osebni cilj - pričakovanje
-
- ❖ impresije utrjujejo spomin (intelekt)
 - ❖ ekspresija = mirno in trajno prilagajanje učenja (ustvarjanje)

Vsaka polobla oblikuje vtis po svojem okusu.

Polobli sta akterja z istim ciljem, a različnima strategijama približevanju cilja.

- V času približevanja cilju se sproži proces samoopazovanja – proces opazovanja hemisfer med seboj (novejša človekova sposobnost po Jaynes, v Eagleman, 2014).
- + dekleta ! 20% večji korpus kolosom – snop živčnih vlaken = hitrejši vtis (Eagleman, 2014) ! **Upoštevati pri načrtovanju kurikuluma**, ker se stila učenja deklet in dečkov tipično razlikujeta.

IZKUŠNJA

IZKUŠNJA

IZKUŠNJA =

- aktualna merska enota (predznanje)
- vsebina osebnih zgodb v **spominu** spravljenih v različnih možganskih centrih:
 - v hipokampusus – kratkoročni
 - v amigdali – dolgoročni
- večina skritih pred zavestjo, a imajo vpliv na zavest
- čas jih brusi ali spravlja v pozabo

ČUSTVA (EMOCIJE) =

- instinktivni bio-mehanizem
- center za ozaveščanje + presojo zavednega
 - obarvajo naše življenje, pomagajo reševati naloge
 - krmilijo mehanizem odločanja (Eagleman, 2014)

Namen čustev:

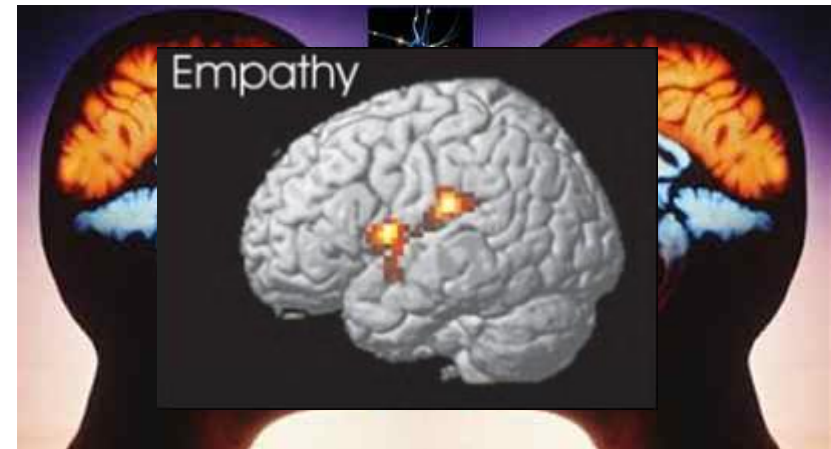
bogatijo mentalno življenje, spodbujajo socialno komunikacijo, vplivajo na sposobnost racionalizacije aktivnosti, pomagajo pobegniti pred potencialno nevarnostjo oz. približati se virom dobrega počutja (Kandel, 2014).

EMPATIJA =

spodobnost čutenja za razbiranje + predvidevanje vâdenja drugih s konstruiranjem miselnega modela v naši glavi.

Za oblikovanje empatičnih predstav uporabimo spoznavno teorijo uma, ki opredeljuje:

- razumevanje misli +
- sposobnost predstavljanja +
- sposobnost empatije z ljudmi (Kandel, 2012).

POZORNOST =

množica kognitivnih faktorjev: namen, interes, predznanje, vsebina, nezavedni motiv, instinkt (Kandel, 2012).

Zaradi zavedanja težnostnih sil učitelj razmišlja o **učnih magnetih**, ki pritegnejo učeče se in ohranjajo njihovo pozornost.

OSEBNA SLIKA ZGODBA = sestava:

- informacije iz čutnih zaznav, ki so jih predelala čustva v amigdali +
- tista, ki jih je talamus poslal preko amigdale v prefrontalni korteks, da bi oseba opazovala dogajanje še z empatičnega vidika, ko si možgani vzamejo čas za premislek o vzrokih.

! Če ni predznanja, so možgani sposobni s svojo domišljijo predstavljati si manjkajoči del po svoje (po svojem okusu).

- osmišljanje – uvid - ozaveščen pogled na zgodbo se uskladišči v različnih centrih možganov.
- na zavedanje vplivajo nezavedne sile prej preden jih izrazimo
- **interpretacija zgodbe = osebna predstava, odvisna od predhodnih izkušenj spravljenih v spominu in od ustvarjalnih vzgibov oblikovanem v našem pričakovanju**

IZKUŠNJA =

skupek: opažanj, občutenj, empatično vzgibov, nezavednih sil, ki oblikujejo in obarvajo ter osvetlijo, pa še senčijo podobo okusa

SPOMIN = lepilo, ki veže mentalno življenje skupaj (intelekt)

- dolgoročni spomin = v cerebralnem korteksu:
 - eksplicitni v hipokampusu
 - implicitni v amigdali

PREFRONTALNI KORTEKS = kritičen za ustvarjanje, ker:

- izbira možnosti +
- orkestrira misli in akcije v skladu z notranjimi osebnimi cilji (Kandel, 2012).

AMIGDALA orkestrira zavedne in nezavedne emocije, razpoloženje, socializacijo, torej skrbi za

- zaznavanje in
- koordinira čustva (Kandel, 2012).

PRIČAKOVANJE

PRIČAKOVANJE

„Lepo je na novo začeti.
Začetki so nepopisan list,
na katerega se lahko napiše
najboljše mojstrovine,
največje skrivnosti,
najbolj izbrane besede.
Pričeti pomeni ustvarjati
svet novih možnosti,
ki jih prej še ni bilo.
To je čas pričakovanja rasti,
je obdobje odprtih poti,
čas, ko je vse mogoče.“

POZITIVNE MISLI
<http://pozitivnemisli.com>

PRIČAKOVANJE =

- zelena mera (referenca)
 - vpliva na naše videnje
 - odvisno od sposobnosti zaznavanja + ohranjanja pozornosti + od stila učenja oz. osebnega značaja + od podpore nam pomembnih oseb (od zunaj)

- ❖ Vidna skorja tvori model zunanjega sveta. Skorja pošlje v talamus predvidevanje, ki poroča o razlikah med videnim in pričakovanim. Talamus poroča le o razliki brez pričakovanja.

- ❖ **Umetnost didaktika** = premislek o tem, kako bo učne cilje skupine posameznikov oplemenitil s cilji ekspertnih skupin. Zavedati se mora težnje po kakovostnem dosežku, ki je v naši naravi.

ZNAČAJI SO RAZLIČNI,

a tudi tipični + odprti za sodelovanje, prilagajanje, medsebojno podpiranje.

- ✓ Če didaktik vodi učno skupino kooperativno in podporno, potem značaji umirjeno reagirajo na vplive. Vsebina naj bo prilagojena predznanju, pričakovanjem in stilu učenja.

Podpora učenca v:

- rasti, ko potrebuje nova vedenja +
- razvoju, ko o vsebini izvirno razmišlja in ustvarja nove ideje +
- omogočanje stalne varnosti, ko učenec „blodi“ po miselni pustinji, da ustvarja predstavo.

Ideja ne pride sama v zavest, ampak zraste tako, da tekmuje s podobnim v podzavesti in ob zmagi prihaja bližje podobnim v zavesti. Tako nastaja in se ohranja ločnica med zavednim in nezavednim (Herbart v Eagleman, 2014).

SPOZNANJE

OKUS - SPOZNAVANJE = GRADNIK ŽIVLJENJA - UČENJA

spoznanje = pridobljeno poznavanje, vedenje (po SSKJ)

na kakovost vpliva naše doživljanje sobivanja

Nasvet: Za kakovostno razvijanje spoznanj uporabimo večplastni kurikulum